

ASIA

Luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n ja 89 §:n mukainen lupa poiketa kaskikeijun, haavansahajumin, mäntyhuppukuoriaisen ja havuhuppukuoriaisen suojelua ja hallussapitoa koskevista säännöksistä

HAKIJA

Metsähallituksen Luontopalvelut

VIREILLETULO

11.3.2024

HAKEMUS

Metsähallituksen Luontopalvelut hakee lupaa poiketa rauhoitettujen kovakuoriaislajien suojelua koskevista säännöksistä Jäppilän ja Joroisten vanhat metsät -Natura-alueella

HAKEMUS

Metsähallituksen Luontopalvelut anoo lupaa poiketa seuraavien EU:n luontodirektiivin liitteissä mainittujen rauhoitettujen neljän kovakuoriaislajin rauhoitusmääräyksistä Jäppilän ja Joroisten Natura-alueella:

kaskikeiju (*Phryganophilus ruficollis*), VU, liitteet II ja IV
haavansahajumi (*Xyletinus tremulicola*), VU, liite II
mäntyhuppukuoriainen (*Stephanopachys substriatus*), NT, liite II
havuhuppukuoriainen (*Stephanopachys linearis*), NT, liite II

Yhtäkään näistä lajeista ei tunneta ennestään kyseiseltä Natura-alueelta, mutta havaintoja on tehty alueen vierestä Ahvenisenmäeltä ja sen lähistöltä.

Poikkeuslupaa tarvitaan ikkunapyödysten käyttöön, suoraan etsintään sekä myös näytteenottoon tarvittaessa, jotta lajeja voidaan inventoida alueella. Esiintymät ja niiden tila voidaan todeta vain lajista saatavien havaintojen perusteella. Esiintymien kehityssuuntaa ja toimenpidetarpeita voidaan puolestaan arvioida tämän jälkeen ympäröivän puuston perusteella. Tietoja tarvitaan luontodirektiivin (92/43/ETY) jäsenvaltioille asettaman raportointivelvoitteen täyttämiseksi vuonna 2025.

Lupaa haetaan ajalle 1.5.2024-31.12.2024, ensisijaisesti Petri Martikaiselle, joka on näillä näkymin Metsähallituksen kartoitustyöhön valitsema konsultti. Hänellä on aiempaa kokemusta kohdealueesta sekä kohdelajeista. Tarvittaessa lupaa voivat käyttää lisäksi Metsähallituksen työntekijät Sampsa Malmberg ja Seppo Karjalainen.

3.4.2024

Kartoitus tehdään lajiasiantuntijoiden toimesta ja vaarantamatta inventoitavien lajien ja muiden lajien populaatioiden säilymistä alueella. Suorassa etsinnässä lajien yksilöt pyritään ensisijaisesti tunnistamaan maastossa sikäli kuin mahdollista. Näytteitä otetaan vain lajinmäärityksen niin vaatiessa ja vain siinä määrin kuin välttämätöntä. Maastossa pystytään tunnistamaan ja vapauttamaan ainakin kaskikeijun aikuiset. Mahdolliset otetut näytteet ja pyydyksiin kuolleet yksilöt rauhoitettavista lajeista toimitetaan säilytettäväksi julkisiin tieteellisiin kokoelmiin (Helsingin, Turun, Oulun, Jyväskylän yliopiston museot tai Kuopion luonnontieteellinen museo).

Ikkunapyydysten käyttö on tarpeen kaikkien hakemuksessa mainittujen lajien inventoinnissa, sillä se nostaa huomattavasti havaintotodennäköisyyttä verrattuna pelkkään suoraan etsintään. Lisäksi ikkunapyynnissä tietoa kerrytetään samalla muistakin huomionarvoisista kovakuoriaislajeista kuin vain direktiivilajeista. Ikkunapyydystä sijoitellaan Ahvenisenmäen koillispuolella poltetun paloalueen puihin mm. huppukuoriaislajien havaitsemiseksi sekä vanhan metsän puolelle mm. haavansahajumin ja kaskikeijun havaitsemiseksi.

Pyydyspyyntien ohella lajeja etsitään suoraan: havainnoiden mahdollisia aikuisia sekä etenkin puissa näkyviä lajeihin sopivia lentoreikiä, joita saadaan tutkia avaamalla puukolla pienialaisesti yksilöiden ja löytämiseksi. Tässä yhteydessä saattaa olla tarvetta kerätä pieniä kaarnankappaleita näytteeksi kaarnan sisässä olevien huppukuorias- tai jumikoteloiden/toukkien kasvattamiseksi aikuiseksi, jotta laji kyetään sitten aikuisvaiheen perusteella tunnistamaan.

Inventoinnit on suunniteltu aloitettavan alueella suurin piirtein 15.5.2024.

Kartoitusaineistosta määritetään ja kirjataan vähintään kaikki uhanalaiset ja silmälläpidettävät kovakuoriaislajit, ml. kohdelajit. Havaintotiedot tallennetaan Metsähallituksen ylläpitämään LajiGIS-järjestelmään.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Pohjois-Savon ELY-keskus myöntää Metsähallituksen Luontopalveluille luvan poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n ja 87 §:n mukaisista rauhoitettuja eliölajeja koskevista säännöksistä sekä kaskikeijun osalta 78 §:n mukaisesta lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskiellosta seuraavin ehdoin:

1. Lupa koskee hakemuksen mukaista kartoitusta Jäppilän ja Joroisten vanhat metsät -nimisellä Natura-alueella Pohjois-Savon osalta.
2. Ensisijaisen inventointimenetelmän tulee olla yksilöiden suora etsintä. Näytteitä saa kerätä vain silloin ja siinä määrin, kun se on lajimäärityksen kannalta välttämätöntä. Ikkunapyydysten käyttö on sallittua tilanteissa, joissa inventointi ei muuten onnistu tai ikkunapyydysten käyttö on perusteltua muista syistä. Maapuiden kuoria saa avata vain pienialaisesti, eikä kaikkia lentoreikiä samassa puussa tai jokaista lajille

3.4.2024

- sopivaa habitaattia heikennetä. Kasvatuksessa kuoriutuneet rauhoitetujen lajien yksilöt tulee palauttaa takaisin keräämispaikalle.
3. Lupa saavat käyttää seuraavat henkilöt: Petri Martikainen, Sampsa Malmberg ja Seppo Karjalainen. Muista mahdollisista lupaa käyttävistä henkilöistä on ilmoitettava etukäteen Pohjois-Savon ELY-keskukselle.
 4. Lupa on voimassa 31.12.2024 saakka.
 5. Luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa lupapäätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana (esimerkiksi mobiililaitteessa) ja näytettävä pyydettyäessä.
 6. Hakijan tulee raportoida ELY-keskukselle luvan käytöstä 31.12.2024 mennessä. Raportoinnissa tulee ilmetä tiedot tutkimusalueiden sijainnista ja huomionarvoisten lajien havaituista esiintymispaikoista.
 7. Pohjois-Savon ELY-keskus voi peruuttaa luvan kokonaan tai osittain, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja tai harjoittaa toimintaa, jota tämä lupa ei kata.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Jäppilän ja Joroisten Natura 2000-verkoston kuuluvan alueen (FI05500015) suojelemiseksi on perustettu Kivimäensalon suojelualue (ESA302459, valtioneuvoston asetus Etelä-Savon maakunnan luonnonsuojelualueista (204/2019)). Alueella luontoa muuttava toiminta on kielletty (luonnonsuojelulaki 49 §). Alueella ei saa muun muassa pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä tai ottaa taikka vahingoittaa puita tai niiden osia. Luonnonsuojelulain 51 §:n mukaan Metsähallituksen luvalla saa kuitenkin pyydystää tai tappaa eläimiä sekä kerätä kasveja ja niiden osia tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta tai opetusta varten.

Kaskikeiju (*Phryganophilus ruficollis*), haavansahajumi (*Xyletinus tremulicola*), mäntyhuppukuoriainen (*Stephanopachys substriatus*) ja havuhuppukuoriainen (*Stephanopachys linearis*) ovat luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteessä 1 lueteltuja luonnonsuojelulain 69 §:n tarkoittamia rauhoitettuja eliölajeja. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on rauhoitetun lajin yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Lisäksi kaskikeiju on luonnonsuojelulain 77 §:n mukainen erityisesti suojeltava laji ja 78 §:n mukainen tiukkaa suojelua edellyttävä laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitettua eläin- tai kasvilajin yksilöä ei saa pitää hallussa, kuljettaa, myydä ja vaihtaa taikka tarjota myytäväksi tai vaihdettavaksi.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan poikkeuslupahakemuksessa esitettyjen toimenpiteiden seurauksena voi aiheutua rauhoitettujen eliölajien yksilöiden tappamista ja pyydystämistä, yksilöiden ottamista haltuun, siirtämistä toiseen paikkaan ja muuta vahingoittamista sekä kaskikeijun lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämistä tai heikentämistä.

3.4.2024

Lisäksi kartoituksessa voi aiheutua koteloiden tai toukkien ottamista hal-
tuun, kuljettamista ja kasvattamista aikuisiksi lajinmääritystä varten. Luon-
nonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukaisten poikkeuslupien tarve on ole-
massa.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa
eliölajin suojelua koskevista säännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin
suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. 78 §:ssä tar-
koitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen
edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että
poikkeus on tarpeen luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojele-
miseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi; erityisen merkittävien vahinkojen
ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalata-
loutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta; kansanterveyttä tai yleistä tur-
vallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta
pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos
poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; näiden
eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistutta-
mistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisäänty-
mistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisäämi-
nen. Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poik-
keuksen 87 §:ssä säädetyistä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoi-
tukseen tai koulutustarkoitukseen.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89
§:n mukaiset perusteet poikkeamiselle ovat olemassa.

Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole

Hakemuksen lajien esiintymisen ja populaation tilan arviointi edellyttää ha-
kemuksessa esitettyjä toimenpiteitä. Lajin suora etsintä sekä pyydystämi-
nen ovat ainoita luotettavaan havainnointiin käytettävissä olevia menetel-
miä, ja esiintymät ja niiden tila voidaan todeta vain lajista saatavien havain-
tojen perusteella. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, ettei hakemuksen
mukaiselle tutkimustoiminnalle, jolla lajien suojelun kannalta tärkeää tietoa
saadaan kerättyä, ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Poikkeus ei haittaa lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai sen saa- vuttamista sen luontaisella levinneisyysalueella

Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa kaskikeiju ja haavansahajumi on
luokiteltu vaarantuneiksi (VU) ja mäntyhuppukuoriainen ja havuhuppukuori-
riainen silmälläpidettäviksi (NT).

Lajien esiintymisen kartoittaminen on edellytys lajien nykytilan arvioi-
miseksi, ja se lisää tietoa lajien uhanalaisuudesta ja elinympäristöistä. Kar-
toitusten tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää lajien suojelussa. Uhanalais-
ten lajien seuranta on edellytys lajien suotuisan suojelutason määrittämi-
selle.

3.4.2024

Kartoitus tehdään lajiasiantuntijoiden toimesta ja vaarantamatta populaatioiden säilymistä alueella. Jotta lajien suotuisan suojelutason saavuttaminen sen luontaisella levinneisyysalueella ei vaarannu, ensisijaisena inventointimenetelmänä tulee käyttää yksilöiden suoraa etsintää ja tunnistamista maastossa silloin, kun se on mahdollista. Näytteitä saa ottaa vain silloin ja siinä määrin, kuin se on välttämätöntä. Ikkunapyydysten käyttö on sallittua ainoastaan tilanteissa, joissa inventointi ei muuten onnistu tai ikkunapyydyksen käyttö on muuten perusteltua. Lisäksi kartoitustyössä tulee rajata lentoreikien avaamista puukolla niin, että maapuiden kuoria avataan vain pienialaisesti, eikä kaikkia lentoreikiä samassa puussa tai kaikkia lajille sopivia habitaatteja heikennetä. Mahdollisesti irrotettavat kuoren- ja puunpalaset tulee asettaa takaisin paikoilleen. Jos kartoituksen yhteydessä kerätään kaarnankappaleita huppukuoriais- tai jumikoteloiden tai -toukkien kasvattamiseksi aikuiseksi lajinmääritystä varten, kasvatuksessa kuoriutuneet rauhoitettujen lajien yksilöt tulee palauttaa takaisin keräämispaikalle. Pyydyksiin menehtyneet tai näytteeksi otetut yksilöt toimitetaan hakemuksen mukaisesti säilytettäväksi julkisiin tieteellisiin kokoelmiin (Helsingin, Turun, Oulun, Jyväskylän yliopiston museot tai Kuopion luonnontieteellinen museo).

Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toimenpiteillä ei ole vaikutusta lajien suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle. Kartoituksessa tapahtuva yksilöiden häiritseminen ja vahingoittaminen eivät hakemuksen ja lupaehtojen mukaisesti toteutettuna vaikuta lajien paikallispopulaatioon, eikä kartoituksesta arvioida olevan haittaa lajien suotuisan suojelutason saavuttamisella tai säilyttämiseen paikallisella, maakunnallisella tai valtakunnallisella tasolla.

Poikkeamisen perusteena on eliölajien tutkimustarkoitus

Poikkeuslupa myönnetään tutkimustarkoitukseen, jonka tavoitteena on arvioida hakemuksessa mainittujen lajien esiintymistä ja tilaa. Kartoituksessa saatavaa tietoa voidaan hyödyntää lajien suojelussa.

Hakemuksen mukainen kartoitus kohdistuu Natura 2000 -verkoston alueelle. Hakemuksen mukainen kartoitus ei päätöksen mukaisin lupaehdoin toteutettuna merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, eikä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointia tarvita.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 35 §, 49 §, 51 §, 69 §, 70 §, 77 §, 78 §, 83 §, 87 §, 89 §

Euroopan neuvoston luontodirektiivi (92/43/ETY) artikla 16, liite IV (a)
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, liitteet 1, 6 ja 7

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

MUUTOKSENHAKU

3.4.2024

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelun asiantuntija Nelma Aunio ja ratkaissut ympäristöylitarkastaja Antti Lammi.

JAKELU JA SUORITEMAKSUT

Päätös hakijalle sähköisesti.

Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry (sähköisesti)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on julkaistava luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Liite Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **270 euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisääntipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisääntipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15

Tämä asiakirja POSELY/865/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/865/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Lammi Antti 03.04.2024 12:42

Esittelijä Aunio Nelma 03.04.2024 12:33